

[Undervisningsministeren.]

Anskuelse, en Regering, der endogsaa har sat en Mand som Vilhelm Rasmussen i Spidsen for Statens Lærerhøjskole — det er den værste Beskyldning, man har rettet mod Socialdemokratiet og dets aandelige Indstilling.

Man vil altsaa have Monopol og Privilegium for sit eget; men der ligger et Hus, hvis en uden for Kredsen faar en fremragende Stilling inden for Skolevæsenets Omraade, paa aandeligt Omraade. Saaledes forstaaer de Herrer deres Tagen Afstand fra andre Retninger: de vil have Monopol paa deres eget. Men Frihed, det er nu først og fremmest det ogsaa at yde andre Frihed; det „Frisind“, der bestaar i selv at raabe paa Frihed, som man ikke under de andre, det har ikke det mindste med Frisind at gøre.

Hvad selve det økonomiske angaar, er det ikke rigtigt, hvad der er sagt, at det er dobbelt saa dyrt med Statsseminarier som med Privatseminarier. Det ærede Medlem Hr. Axel Dam kan godt gaa videre i sine Betragtninger. Paa en hel Mængde Omraader, med Hensyn til Eksaminer, Lærere, Aandsretning, er der ikke længer stor Forskel paa Statsseminarier og Privatseminarier. Det samme gælder om det økonomiske Omraade, naar man tænker paa, hvad Befolkningen maa betale — og det maa man regne med — gennem Skolepengene.

Jeg har her en hel Række interessante Tal, jeg skal gøre nærmere Rede for dem i Udvalget, men for ikke at trække Forhandlingerne for langt ud skal jeg her blot nævne nogle Hovedtal.

Driften af Statsseminarierne koster gennemsnitlig 68 010 Kr. Dertil maa ganske vist lægges noget til Forrentning og Afskrivning. Det er meget vanskeligt at faa aldeles nøjagtige Tal, idet Forholdet med Elevhjem, Øvelsesskoler og forskellige andre Ting ogsaa bør tages med i Betragtning; men jeg er kommet til det Resultat, at Statens Udgifter til Statsseminarier ligger omkring 80 000 Kr. gennemsnitlig.

Med Hensyn til Privatseminarierne faar de meget betydelige Statstilskud: Zahles Seminarium faar 81 000 Kr., Femmers Seminarium 57 000 Kr. — De ser, det er mægtige Tal —, Blaagaards Seminarium 31 000 Kr., K. F. U. M. 40 000 Kr., Vordingborg Seminarium 51 000 Kr. — jeg tager kun runde Tal, det er i Virkeligheden nærmere 52 000 Kr. —, Haslev Seminarium 49 000 Kr., Odense 49 000 Kr., Nørre Nisum 51 000 Kr., Gjedved 45 000 Kr., Silkeborg 61 000 Kr., Långs Seminarium i Silke-

borg 41 000 Kr. — i Silkeborg, altsaa i en enkelt forholdsvis lille By, er der 2 Seminarier, der tilsammen aarlig koster Staten over 100 000 Kr. —, og endelig faar Aarhus Seminarium et Statstilskud paa 42 000 Kr.

Man vil se, at det er meget betydelige Summer, betydeligt over Halvdelen af, hvad et Statsseminarium koster. Og hertil maa selvfølgelig regnes Befolkningens Udgifter; enten det kommer direkte fra Befolkningen gennem Elevpengene eller gennem Statskassen, det bliver samfundsmæssigt det samme, det er en indirekte Skat, en Slags Kopskat, medens Statsskat trods alle Mangler gennemgaaende er retfærdigere. De Penge maa altsaa lægges til, og lægges de til, kommer vi op paa en Gennemsnitsindtægt for Privatseminarierne paa omkring 73 000 Kr., altsaa et Tal, som ikke ligger saa forfærdelig langt fra Statens Udgift pr. Statsseminarium, saa der er drevet megen Misbrug med disse Tal. — Jeg har nu nævnt nogle Hovedtal og skal gerne gøre nærmere Rede for Forholdet i Udvalget.

Hermed tror jeg, jeg har sagt, hvad der er at sige til de Medlemmer, der har holdt sig, i alt Fald nogenlunde, til det foreliggende Lovforslag. At enkelte Talere, navnlig den sidste (Carlsen-Skiødt), ikke gjorde det, kan jeg ikke gøre ved; jeg finder ingen Anledning til, fordi han mødte for sent op til Skoledebatten, nu at paabejgende en ny Skoledebat — den har nu været i 2 Dage, maaske vil der ved anden Behandling af Skoleloven eller ved en anden Lejlighed blive Anledning til at drøfte de Spørgsmaal paa ny.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Axel Dam har Ordet for en kort Bemærkning.

Axel Dam: Det kom overordentlig overraskende for mig og sikkert ogsaa for mange andre, at den højtærede Undervisningsminister oplyste, at Blaagaards Seminarium skulde nedlægges. Derom har jeg intet som helst fundet i Lovforslaget, og den Del af mit Indlæg, som var inspireret af Interesse for Blaagaards Seminarium og Frygten for den Konkurrence, det vilde blive udsat for, vilde, om der havde været oplyst noget i den anførte Retning, have været ganske ved Siden af. Jeg maa derfor tillade mig at forespørge den højtærede Undervisningsminister, om der er truffet nogen saadan Aftale med Blaagaards Seminarium, som jeg ved, der er truffet med Femmers Seminarium.

Med Hensyn til Misbrug af Tal synes